

Redactioneel ten geleide

Na jarenlang als veelbelovend te zijn bestempeld, breken eHealth en telemedicine nu echt door in de Nederlandse zorg, reden waarom de redactieraad besloten heeft een nummer aan dit thema te wijden. Daarbij heeft de redactie hulp gekregen van ir. Pim Ketelaar, voorzitter van de Nederlandse vereniging voor eHealth en directeur van Telecom4care.

eHealth, de innovatieve toepassing van internet in de zorg, staat ongekend in de belangstelling. Onderzoek toont steeds dwingender aan dat eHealth kan bijdragen aan zorg die doelmatiger, toegankelijker en beter is. Patiënten en zorgprofessionals profiteren hiervan. Het spectrum van eHealth-toepassingen is groot en groeit snel: van online preventie en zelfmanagementtoepassingen tot teleconsultatie en mobiele telemonitoring. eConsult en teledermatologie worden inmiddels structureel toegepast om sneller en beter zorg te verlenen. eHealth lijkt daarmee de hype voorbij.

Desondanks is eHealth nog lang geen alomtegenwoordig, integraal en vanzelfsprekend onderdeel van de Nederlandse gezondheidszorg. Reguliere inbedding van eHealth komt niet vanzelf van de grond. Innoveren is lastig als de wachtkamer vol zit, als samenwerken niet loont door zogeheten perverse systeemprykkels en het pad naar vernieuwing onzeker en risicovol is.

Maar het gevoel van urgentie om nu echt vaart te maken met eHealth, bij alle geleidingen in het Nederlandse zorglandschap, is groter dan ooit. Dat is de reden dat eHealth begin 2011 door patiëntenkoepels (NPCF), zorgprofessionals (KNMG) en zorgverzekeraars (Zorgverzekeraars Nederland) met prioriteit is geagendeerd. De krachten worden gebundeld in een nationale eHealth-agenda, met als gezamenlijk doel: eHealth sneller een structureel en verantwoord onderdeel van reguliere zorg maken, ten behoeve van betere en betaalbare zorg. Ook het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG) en de Nederlandse Vereniging voor eHealth (NVEH) trekken samen op om eHealth te stimuleren in de huisartsenpraktijk.

De reguliere toepassing van eHealth is geen doel op zich. Het is slechts één van de innovatie-instrumenten die nodig zijn om de uitdagingen in de zorg de komende decennia het hoofd te bieden. Kortom, eHealth is een belangrijke sleutel tot een houdbaar zorgstelsel, waarin patiënten en professionals virtueel samenwerken in netwerken van zorg.

Maar voor welke eHealth-toepassingen lopen patiënten en professionals nu écht warm? Hoe accepteren en adapteren gebruikers deze nieuwe

communicatiemogelijkheden en de veranderende verhoudingen en verantwoordelijkheden?

In dit themanummer zijn een aantal toepassingen gekozen om de laatste ontwikkelingen op het gebied van eHealth en telemedicine te illustreren.

Teledermatologie wordt al meerdere jaren toegepast. Van der Heijden en Schepers laten zien dat er ook telezorg mogelijk is op het terrein van oogheelkunde, cardiologie en longziekten.

Van Gemert-Pijnen, Kelders, Nijland, Van Velzen en Wentzel van de vakgroep Psychologie, Gezondheid en Technologie van de Universiteit Twente beschrijven hoe technologie op een effectieve en efficiënte manier kan worden ingezet in de gezondheidszorg en hoe technologie nuttig, toegankelijk, acceptabel en aantrekkelijk ontworpen kan worden voor de gebruikers.

De ggz heeft eHealth al in een vroeg stadium omarmd. Steeds meer patiënten kunnen met een eHealth-methode geholpen worden. Riper geeft een overzicht.

Behalve binnen de directe patiëntenzorg geeft eHealth ook mogelijkheden binnen de public health. Ossebaard en Coutinho beschrijven de mogelijkheden vanuit het perspectief van het RIVM.

De toename van de gebruiksmogelijkheden van eHealth brengt een aantal juridische problemen met zich mee, bijvoorbeeld rond de privacy en geheimhouding. Deze bijdrage wordt geleverd door Nieuwenhuijzen Kruseman, Nouwt en Wigtersma van de KNMG.

Aarts, Van der Eijk, Faber, Bloem en Kremer schrijven over MijnZorgnet, dat eHealth gebruikt om de patiënten centraler in de zorg te zetten, en de rol van de huisarts hierin.

Brandenburg en Jansen gaan in op het gebruik van sociale media en beschrijven hun ervaringen met het Tweetspreekuur in de huisartsenpraktijk.

De beschreven toepassingen én randvoorwaarden voor succesvolle implementatie geven een goed beeld van de eHealth-ontwikkelingen en mogelijkheden in Nederland. Op een aantal gebieden is Nederland een echte koploper. Zeker gezien de sterke eerstelijnszorg in Nederland liggen er voor huisartsen mogelijkheden om de zorg met eHealth verder te versterken.

De bijdragen laten ook zien dat de toepassing van eHealth niet betekent dat de zorg schraler of technocratischer wordt. Integendeel, juist dankzij de slimme inzet van moderne communicatietechnologie en sociale media kan het vak rijker en aantrekkelijker worden.

De redactie hoopt u met dit themanummer beter inzicht te geven in de onomkeerbare communicatierevolutie die zich in de zorg voltrekt en hoopt u te inspireren hier zelf de vruchten van te plukken. De redactie bedankt Pim Ketelaar als gastredacteur voor zijn hulp.

De Redactieraad